

BREV 3, DEL II

USA- IMPERIALISMEN

DEL II. U S A - I M P E R I A L I S M E N .KAPITEL 1. USA-IMPERIALISMEN'S UTVIKLING.A) USA, kort historikk.

USA var opprinnelig en typisk nybyggerstat. I 1783 rev landet seg løs fra det engelske kolonivelde og ble sjølstendig stat. Borgerkrigen i USA i 1860-65 sto mellom de nesten føydale slavestatene i sør og nordstatene hvor kapitalismen grodde fram. Nordstatene ønsket å utbygge sin kapitalismen uten forstyrrende konkurranse fra utlandet, derfor ville de ha tollbeskyttelse. Men sørstatene var tilhengere av avskaffelse av tollene og andre handelsrestriksjoner for dermed lettere å få avtaler om eksport av sine produkter som bomull og kaffe. I sør baserte økonomien seg på slavearbeid, mens den framvoksende industrikapital i nord hadde behov for lettere mobil(flyttbar) arbeidskraft til sine bedrifter. Etter nordstatenes seier ble næringslover og reguleringer endret slik at de tilfredstilte behovene til industrikapitalen i nord. Den herskende klasse i USA ble nå industrikapitalistene, og fram til 1873 vokste antallet industri og handelsforetak kraftig.

Den sterke økonomiske ekspansjon etter 1865 resulterte i at produksjonen innen jordbruk og industri oversteg forbruket. Det førte til avsetningsvansker og deppesjon i USA. I perioden 1873-98 var halvparten deppesjonsår. Disse krisene førte til at mange foretak gikk konkurs. Dermed skjedde det en hurtig konsentrasjon av kapitalen til få hender, og trusten og karteller oppsto. Vi fikk sammensmeltinga bankkapital/industrikapital. Monopolkapitalen ble den dominerende faktor i økonomien, og dens interesser ble derfor også avgjørende for USA's utenriks politikk. Se bilag I og II. USA's overgang til å føre en imperialistisk utenrikspolitikk ble markert med undertrykkelsen av den filippinske folkereisning 1899-1903. En av grunnene til denne endring i utenrikspolitikken fant sted, ved siden av oppkomsten av de store monopoler, var at erobringen av "the Frontier", landområdene vestover, var fullført i USA. Monopolkapitalismens ekspansjon måtte derfor fortsette utover USA's grenser, framfor alt videre vesterut mot Asia. Under hele perioden fra 1914 til 1945 vokste USA's relative styrke på bekostning både av allierte og fiender. Ved slutten av 2.verdenskrig framsto USA som den absolutt ledende makt i den kapitalistiske verden, mens England og Frankrike var degenerert til støttespillere i de allianser USA bygde opp mot de nasjonale frigjøringsbevegelser i koloniene.

Etter 2. verdenskrig ble den amerikanske kapitalismens ekspansjonsmuligheter minsket betydelig. Vi fikk revolusjon i Kina, Korea, Cuba og Vietnam sammen med det revolusjonære oppsvinget i "den 3dje verden". Sovjet og Øst-Europa var lukket for amerikansk kapital. Men samtidig med at den amerikanske kapitalismens ekspansjonsmuligheter ble redusert, steg den amerikanske kapitalismens behov for ekspansjon i vesentlig grad på grunn av stadig økende kapitalakkumulasjon og monopolisering. Dette behov har økonomisk manifestert seg på tre måter. For det første i en enorm utvidelse av de amerikanske konserners utenlandsinvesteringer overalt hvor muligheter til det fantes. For det andre gjennom oppkomsten av internasjonale trusten og karteller("the multi-nasjonal corporation"). 2.

II s.2 USA-imp.

Vi har stadig fått flere slike "mangenasjonale selskaper" med en mengde datterselskaper utenlands. For det tredje gjennom sammensmeltinga mellom stat og monopolkapital, med det militær/industrielle kompleks som et eksempel (behandles i kap.1 C). I tillegg til de tidligere nevnte 5 kjennetegn på imperialismen, kan vi derfor idag peke på et 6 kjennetegn, nemlig sammensmeltinga stat/monopolkapital. Dette kalles statsmonopolistisk kapitalisme og er et viktig trekk ved USA imperialismen idag.

B) USA's utenlandsinvesteringer.

Utenlandsinvesteringene har flere fordeler framfor investeringer i USA.

1. Ofte lavere lønner, mindre konkurranse, lavere etableringskostnader, bedre lønemuligheter og skattevilkår.
2. Man slipper toll og andre handelsrestriksjoner, lang transport osv. ved å etablere seg i det landet man skal omsette varen.
3. høyere profitttrater, ofte mer enn det doble.
(se del I kap.1 C).

USA's utenlandsinvesteringer har økt kraftig, fra 1946 til 1969 økte de fra 7,2 milliarder dollar til ca. 60 milliarder dollar. Den økende relative betydning av den utenlandske økonomiske aktivitet illustrerer godt av foredlingsindustriens erfaringer. Det totale salg utenlands har i perioden 1950-64 blitt nærmere fire-doblet, innenlands i samme periode har salget bare litt over fordoblet.

Utenlandsinvesteringene har fungert som en pompe, som suger til USA mer penger enn det som flyter ut i form av investeringer. (Det gjelder de direkte private investeringene). Mellom 1950 og 1963 investerte amerikanske selskaper netto 17,4 milliarder dollar i utlandet. Under samme periode hadde disse selskapene en inntekt av utenlandsinvesteringene på 29,4 milliarder dollar. D.v.s. de tok inn 12 milliarder dollar mer enn de sendte ut. I tillegg kommer at samtidig har amerikanske konsern øket sine verdier i utlandet med 28,8 milliarder dollar gjennom å reinvestere endel av profitten.

De amerikanske bankene deltar sjølsagt også i investeringskappløpet i utlandet. I løpet av siste tiår har de mer enn fordoblet antall avdelingskontorer i utlandet. Bare en bank som First National City Bank har gjennomsnittlig åpnet et avdelingskontor i utlandet pr. uke.

La oss kort se på et enkelt selskap. Standard Oil of New Jersey (ESSO). Standard Oil's inntekter var i 1966 12.240 millioner dollar (ca. 8 ganger det norske statsbudsjett.) Av investeringene som har skaffet denne profitten ligger 2/3 i Nord-Amerika og 1/3 i Latin-Amerika og på den østre halvkule. Men av selskapets overskudd kom 1/3 fra Nord-Amerika og 2/3 fra utlandet. D.v.s. profittkvoten i utlandet var 4 ganger så høy som i USA. Selskapet har 114 datterselskaper i USA og Canada, 77 i Europa, 43 i Latin-Amerika, 14 i Asia, 19 i Afrika og 18 i den øvrige verden. De fleste av ESSO's aksje-eiere er bosatt i USA. I 1962 ga man disse 538 millioner dollar i utbytte. Før 2.verdenskrig var selskaper av denne type et unntak, men etter krigen har liknende internasjonale selskaper oppstått i industri etter industri.

Størt avkastning gir investeringer i Asia og Latin-Amerika.

Et annet moment som bør nevnes er at USA får stadig større behov for å importere råvarer. En komite, Resources for Freedom, som var nedsatt av president Truman, uttalte følgende: "Ved århundreskiftet produserte USA omtrent 15% av disse råvarer (alle råvarer unntatt gull og livsmidler) enn hva hjemmeindustrien kunne forbruke. Dette

overskudd forandret seg omkring 1950 til et underskudd idet USA da forbrukte 10% mer enn hva hjemmeindustrien kunne klarte å dekke. Holder tendensen seg fram til 1975, (hvilket synes å være tilfelle), vil det totale underskudd på råvarer for industrien komme opp i omkring 20%."

Endel av disse råvarer, de såkalte strategiske råvarer, er av avgjørende betydning for landets krigspotensial. Og disse råvarene som er så vesentlige for monopolkapitalens krigsmaskin kommer nettopp fra Latin-Amerika og Asia.

1950 → RÅVARE UNDERSKudd

C) Det Militær-Industrielle komplekset.

Den 17 januar 1964 holdt USA's daværende president sin avskjedstale til det amerikanske folk. Han sa bl.a.:

" Vi har blitt tvunget til å skape en permanent rustningsindustri av umåtelig omfang. 3,5 millioner menn og kvinner er direkte engasjert innen forsvaret. Hvert år bruker vi mer på militær sikkerhet enn nettoinntekten fra alle amerikanske foretak. Denne kombinasjon av en et enormt militærapparat og en stor våpenindustri er en ny foreteelse i det amerikanske samfunnet. Den totale innflyttelse - økonomisk, politisk og til og med åndelig - kjernes i hver by, i hver statlig bygning, på hvert regjeringskontor. Vi erkjenner nødvendigheten av denne utvikling. Likevel må vi ikke ungå å forstå dettes alvorlige betydning og implikasjoner. Våre daglige gjøremål, våre ressurser og livsmidler er alle berørt, slik er selve strukturen i vårt samfunn. I forvaltningen må vi se opp for uberettiget innflyttelse fra det militær-industrielle komplekset, det være seg etterstrebet eller ikke. Muligheten til en katastrofal økning i malplassert innnehavelse av makt eksisterer og vil bestå."

Av USA's statsbudsjett for 1968 på nærmere 180 millioner dollar gikk vel halvparten til forsvarsdepartementet. Den største posten i det militære budsjettet, vel halvparten, går til bestillinger fra krigsindustrien. Forsvarsdepartementet tegner årlig kontrakt med 22 000 hovedleverandører, foruten 100 000 underleverandører. Men 60% av alle bestillinger går til de 100 største krigsforetak, det er således en sterk monopolisering.

Det går en stadig strøm av militære og foretakseiere: 1) fra (krigs)industrien til Pentagon (bl.a. mange forsvarsministere), 2) fra Pentagon til (krigs)industrien. Vi kan eksemplisere ved å se på USA's forsvarsministere etter siste verdenskrig: 1947-48, James Forrestal, aksjeeier i Dillon, Read & co. 1949-50, Louis Johnson, Direktør for Consolidated Vultee (flyindustri) 1951-53, Robert Lovett, Direktør for North America Aviaton (rakett og bombeprodusenter) 1953-57, Challes Wilson, Direktør for General Motors 1957-60, Neil McElroy, Direktør for General Electric og Chrysler Co og tilslutt Thomas Gates, sjef for bankfirmaet Drexel & Co, og Robert Mac Namara sjef for Ford og Co og nå leder for "Verdensbanken".

I alle store krigsindustriforetak sitter høye offiserer med bedriftsledelsen - de leder og de fleste regjeringsorgan. I 1957 var det blant de ansatte i ulike regjeringsorgan 200 generaler, 1300 oberster og 6000 offiserer av lavere grad.

I 1968 var det blant de ansatte i de 100 største forsvarsindustriene over 2000 offiserer av oberst's grad eller høyere. Hos de ti største foretak i krigsindustrien var det i 1968 over 1000 pensjonerte offiserer på lønningslistene.

II s. 4 USA-imp.

Oppsummering: Den store krigsindustrien har direkte interesse av at USA's militære forpliktelser er store, og av at USA's militærbudsjett er stort. De samme personer som er sjefer for eller avhengig av krigsindustrien sitter også med bestemmende myndighet i de statslige organer som bestemmer innkjøp av krigsmateriel og anvendelsen av dette.

Eksempler på sammensmeltinga mellom monopolkapital og det militære finnes i bilag III.

Krigsindustriens funksjon i en kapitalistisk stat, med USA som eksempel er:

- a) De kriser som har drevet det kapitalistiske samfunnssystem til randen av sammenbrudd har vært overproduksjonskriser, dvs. det har blitt produsert mer enn det som etterspørres. Med en stor statlig sektor (Militærbudsjettet stort) har man garantert en viss etterspørsel, hvilket virker stabiliserende på økonomien. Dessuten, under en krig hvor mye materiell ødelegges øker etterspørselen ytterligere, dvs. større muligheter for avsetning av slike varer. Derfor sier man at krigsindustrien stabiliserer og stimulerer den kapitalistiske økonomien.
- b) Foretakene er meget intresert i bestillinger fra staten, da de gjør foretakene mindre avhengig av tilfeldige konjunktursvingninger. Forsvarsdepartementet gir ofte langtidskontrakter, og all nødvendig forskning etc. blir finansiert. Dessuten er profittraten særlig høy i krigsindustrien.
- c) Krigsindustrien er avansert teknologisk. Mange teknologiske oppfinnelser som foretakene senere kan anvende i sin "sivile" produksjon, kommer fram.

D) Hvem har makten i USA.

USA's regjering har ansvaret for å utforme den direkte (umiddelbare) politiske linja for hvordan USA skal opptre i ulike situasjoner og i ulike områder. Sjøl om landet har såkalte frie valg hvor "hvem som helst" kan stille opp, er det tydelig at det ikke er det amerikanske folket som kan gjøres ansvarlig for den politikk landet fører. F.eks. de som kan stille opp som presidentkandidat kan ikke gjøre dette uten at de har sterk støtte fra eierne i næringslivet, for en amerikansk valgkamp krever mye penger. Når vi ser på hvem som har vært presidenter i USA kommer disse fra meget pengesterke familier. Under pkt.C. så vi hvordan som satt å hadde den avgjørende innflytelse i de statlige organer var rekruttert fra de store konsernene. Eks. USA's forsvarsministere. pkt.C.

Den politikk som føres av USA's regjering må derfor holde seg innenfor de rammer som se store monopolene setter opp. At det amerikanske folket ikke støtter denne politikken f.eks. i Vietnam viser de stadige økende protester mot krigføringa. Det blir stadig flere anti-imperialistiske demonstrasjoner, folk som innkalles til militæret brenner vernepliktskorta, stadig flere soldater i Vietnam deserterer osv.

Dette viser at sjøl om de store monopolene, som sitter som eiere av TV-stasjoner og nesten alle aviser, forsøker å ensrette folket og spre all mulig løgnpropaganda for å rettferdiggjøre sin imperialistiske politikk, så lar ikke folket seg lure, motstanden mot deres politikk er økende over hele verden, også i USA. Folket i USA, folket i Vietnam og overalt ellers i verden har felles interesser i å bekjempe imperialismen. Den politikk som USA's re-

gjering fører er en politikk bestemt av de store amerikanske monopolene, da det er disse som har den økonomiske og politiske makt i landet.

KAPITEL 2 USA-IMPERIALISMENS FORMER.

I tillegg til direkte krig, som i Vietnam, benytter USA-imperialismen seg av mange andre redskap i kampen mot folkenes frigjøring. Den imperialistiske undertrykkinga tar mange former, alt etter hva som i den enkelte situasjon best tjener imperialistenes interesser. Vi kan si at det er først da de amerikanske monopolene ikke greier å utbytte å undertrykke folket i et land med andre, mer skjulte metoder, at man må gå til det skritt å sette igang en direkte angrepskrig. I andre brev i sirkelen har vi tatt opp og behandlet hvordan imperialistene bruker militære allianser (se Nato-brevet) og angrepskrig som i Vietnam for å undertrykke folkene. Vi skal derfor her kort ta opp å nevne enkelte andre former USA-imperismen tar, U-hjelp, FN og Cia.

A) U-hjelpen.

U-hjelpen gis hovedsakelig i tre former:

1. Ren økonomisk hjelp, f.eks. lån, gaver osv.
2. Materiell hjelp, f.eks. maskiner,
3. Militær hjelp, f.eks. våpen, militære "rådgivere" osv.

Det stilles som regel harde betingelser for denne hjelpen. Den skal anvendes til kjøp av amerikanske varer, den skal brukes til å bygge opp landets næringsliv på en bestemt måte, slik at den best mulig tjener de amerikanske monopolenes interesser. Den avbrytes hvis det blir snakk om nasjonalisering av USA-foretak. Utgifter til renter og nedbetaling som landet må betale til USA for disse låna er høye. I 1966 utgjorde således disse 44% av det som ble gitt i lån dette året. Hjelpen fører til at de som sitter som ledere i det enkelte land kommer under USA-imperialistenes kontroll. De baserer sin makt på USA-imperialistene og har felles interesse med disse i å undertrykke å utbytte folket i landet.

Den forrige sjefen for verdensbanken uttrykte følgende: "Våre program for U-hjelpen er en stor fordel for amerikansk næringsliv. De tre fremste effektene er: 1. U-hjelpen stimulerer utbyggingen av utenlandske markeder for amerikanske foretak. 2. U-hjelpen skaper et betydelig og umiddelbart marked for amerikanske varer og tjenester. 3. U-hjelpen orienterer de nasjonale økonomiene mot ett system med fri foretakssomhet, gjennom hvilket de amerikanske foretak kan blomstre."

B) FN's funksjon.

FN framtrer på mange måter som en maske for USA-imperialismen. Vi skal her ta opp to sider, militær inngripen og verdensbanken. Av militære inngripender er Korea-krigen 1950-53 det fremste eksemplet. I 1950, da USA's interesser i Korea ble truet, fikk USA igjennom en beslutning i FN om at FN skulle gripe inn på Sør-Korea's side. Sør-Korea var en av USA's satelitt stater, hvor

II s.6 USA-imp.

leaderne samarbeidet med USA-imperialistene for å undertrykke folket i landet. USA betalte nesten hele den militære innsatsen, og kunne således under dekke av FN-flagg forsøke å gjenvinne sine posisjoner i Asia.

I 1945 ble verdensbanken opprettet. Medlemslandas styrke i avstemninger er proposjonal med den kapital de har satset. USA har for tiden ca. 30% av samtlige stemmer, og innehar således den avgjørende makten. Mac Namara, USA's forrige forsvarsminister er nåverende sjef i banken. Banken understøtter imperialistenes utplyndring av folkene i Asia, Afrika og Latin-Amerika, bl.a. ved at lån gis på visse vilkår. Verdensbanken gir lån til det fascistiske regimet i Indonesia. Banken har tilogmed gitt lån til direkte militær virksomhet, f.eks. har militærjuntaen i Thailand fått et lån på over 200 millioner, hvor nesten 100mill. har gått til transportveier mellom militærbaser.

C) CIA.

Central Intelligence Agency, CIA, ble dannet i 1947. I begynnelsen tjente CIA til å samordne spion og annen informasjon fra ulike hold, men den vokste snart til å bli et av USA-imperialismens viktigste redskap med tentakler spredd utover hele verden. Idag har den et budsjett på ca. 4 milliarder pr. år.

CIA er delvis en tradisjonell spionorganisasjon for innsamling av opplysninger. Dette går bl.a. ut på kartlegging av politiske motstandere, folk som kan være farlige for USA imperialistene. I Norge har sikkerhetspolitiet hemmelige lister over folk som prøver å bekjempe imperialismen. I demonstrasjoner osv. fotograferes de som deltar og blir arkivert. Det var bl.a. slike lister man gikk etter da man etter fascistkuppet i Hellas arresterte hundrevis av progressive folk. Sikkerhetspolitiet avlytter våre telefoner, de forsøker på alle måter å kartlegge vår virksomhet. I en krisesituasjon kan de så bruke dette til å sette gode anti-imperialister i fengsel osv. Både det norske sikkerhetspolitiet, som har et nært samarbeid med CIA, og CIA sjøl har ansatt en masse Quislinger for å undergrave folkets kamp mot USA-imperialismen. Vi må være klar over dette i vårt arbeid, slik at vi ikke unødig gir dem opplysninger om organisasjonen og hvem som er med i den. Vi må vise årvåkenhet i vårt arbeid.

CIA er meget aktiv ved konflikter og kriger, bl.a. som understøtter av fascistiske kupp som i Indonesia og i Hellas. Under Sukarno forsøkte Indonesia å dra seg ut av FN og å stoppe USA-imperialistenes undertrykking av landet. Men med CIA's hjelp gjennomførtes så et fascistisk kupp i 1965, hvilket resulterte i at flere hundre tusen kommunister og andre progressive ble henrettet. Før dette kuppet hadde CIA forsterket sitt samarbeide og sin økonomiske hjelp til de militære som sto bak kuppet.

USA-IMPERIALISMEN VIL BLI KNUST.

Men sjøl om USA-imperialismen idag kan synes sterk og mektig, så er den på lang sikt svak og vil uunngåelig bli knust. Vi ser hvordan motstanden mot imperialismen øker, i Vietnam, i USA, og overalt ellers i verden. Vi har sett hvordan folket i Vietnam

gjennom sin modige kamp har tvunget USA-imperialismen på retrett, hvordan deres seier blir et lysende eksempel for folk som prøver å frigjøre seg.

Men selv om imperialismen på lang sikt er svak, sjøl om framtida er lys, så må vi ha det helt klart for oss at imperialismen ikke vil knekke sammen av seg sjøl. Nettopp folkets kamp i Vietnam har vist oss at det bare er gjennom en lang og slitsom kamp at vi kan vinne en fulstendig seier.

Men ved at folket i Vietnam, i USA og ellers i verden står sammen om denne kampen, ved at vi støtter hverandre, vil imperialistene gå sin uungåelige undergang i møte.

SPØRSMÅL:

1. Drøft hva det militær/industrielle komplekset innebærer.
2. Hvorfor er det viktig å legge vekt på å påvise alle USA-imperialismens former? Har dere eksempler på andre former USA-imp. tar og som evt. bør med i studiesirkelen?
3. Kampen mot USA-imperialismen føres i Vietnam, i USA og overalt ellers i verden. Drøft om det er nødvendig for å knuse USA-imperialismen at den bekjempes på alle disse frontene. Hvordan mener dere kampen på de ulike fronter påvirker hverandre?
4. Er det riktig å si at USA-imperialistene "graver sin egen grav"?

I Eks. på monopolisering fra enkelte bransjer i endel land:

STORBRITANNIA:

Imperial Chemical Industries har de facto monopol på produksjon av basiske kjemikaler i Storbritannia og er i dag den største trust i Europa.

UNILEVER kontrollerer 80% av britisk kunstsilkeproduksjon og har den avgjørende innflytelse i kjemisk tekstilindustri.

OPENHIMER (De Beers) kontrollerer verdens diamantproduksjon.

ROYAL DUTCH SHELL har herredømme over oljeproduksjonen under britisk kontroll i en rekke land, eier en kjempoflåte av oljetanker etc.

SPENCER GRAUP kontrollerer en stor del av verdens tinnproduksjon.

VEST-TYSKLAND:

I.G. FARBEIN er fortsatt Vest-Tysklands fremste monopolgruppe, med fullt herredømme over den kjemiske industri og de kjempemessige Rheinische Stahlwerk. I.G. Farben er kjødet sammen med den viktige banken Deutsche Bank.

Thyssen-Gruppen kontrollerer stålverk, kullgruver og skipsfart. Mannesmann-Gruppen har kontroll over en stor del av stålørersproduksjonen og er nær forbundet med Deutsche Bank og Deutsche Erdöl A.G. etc.

Klöckner-Gruppen (stål og maskiner) sammenbundet med Deutsche Bank og Siemens.

Krupp-Gruppen med Rheinhausen, Krupp-verkene, Weser A.G. kullgruver osv. sammenbundet med Wennergrengruppen osv.

Siemens-Gruppen sammenbundet med Mannesmann-Gruppen, Klöckner-Gruppen og Deutsche Bank.

Oppenheims Bank-Gruppe har avgjørende innflytelse over forsikringsselskapene i Rhinland.

BEIJICA:

8 finansgrupper- Societe Generale, De Iau noit, Solvay, Empain, Even & Coppes, Baron Lambert, Petrofina og Sofina kontrollerer omtrent to tredjedeler av Belgias samlede industrielle produksjon.

ITALIA:

Montecatini-gruppen kontrollerer Italias kjemiske industri.

Edison-gruppen kontrollerer elektrisk kraft og produksjonen av elektriske apparater. Edison og Montecatini har nylig gått sammen.

Flack-gruppen dominerer stålindustrien.

Fiat-gruppen dominerer bilindustrien, men har også store interesser i stål- og glassindustrien.

Pirelli-gruppen dominerer gummiindustrien.

JAPAN:

3 kjempegrupperinger dominerer landets økonomi:

Mitsui-, Mitsubishi- og Sumitomo-gruppene.

FRANKRIKE:

Schneider-crcusot-gruppen dominerer stålindustrien.

Saint-Gobain-gruppen har herredømme over produksjonen av glass og kjemikaler.

RU SCAG-gruppen dominerer tekstilindustrien.

USA:

I 1952 var det 7 hovedgrupper mer eller mindre fast sammenbundet som dominerte USAs næringsliv.

Morgan-Natinal City Bank-gruppen kontrollerer verdens største ståltrust (United States Steel), verdens største trust for elektriske apparater (General Electric), den nest og tredje-største kopper trust i USA (Pennecot Copper, Phelps Dodge), hovedprodusent-en av diesel-lokomotiver (Baldwin Locomotive Works); det nest-største postordrefirmaet i USA (Montgomery Ward and Company) det gigantiske American Telegraph and Telephone Company, et omfattende jernbanenett i USA, flere svære forsikringsselskaper og ikke minst en rekke storbanker (Morgan National City Bank, Guarantee Trust Co., Bankers Trust Co. osv.)

Kuhn-Loeb-gruppen (Warburg-familien) kontrollerer 1/4 av USAs jernbaner, Western Union Telegraph, Bank of Manhattan og en rekke investeringsbanker.

Rockefeller-gruppen kontrollerer en av USAs viktigste banker Chase National, verdens største forsikringsselskap Metropolitan Life, verdens mektigste oljeselskap Standard Oil og dessuten Vacuum Oil som sammen foredler mer enn halvparten av USAs olje. Den kontr.ollerer Eastern Airlines og samarbeider med Morgan Natinal City Bank-gruppen når det gjelder kjemisk industri og papirindustri.

Mellon-gruppen kontrollerer verdens dominerende aluminiumstrust ALCOA (som gjennom AICAN eier 50% av A/S Årdal og Sundal Verk) hovedprodusentene av gass i USA (Koppers Company) Gulf Oil Comp. diverse ståltrusts i USA sammen med Rockefeller-gruppen.

Du Pont-gruppen kontrollerer verdens største kjemiske trust E.I. Du Pont de Nemours Company, verdens største gummivarefirma i USA to av de ledende fly-truster i USA, the Natinal Bank of Detroit osv.

Chicago-gr uppen har herredømme over den største trust for landbruksmaskiner (International Harvester), hovedtrusten for frossen mat (Armour and Company), det største postordreselskapet i USA (Sears Roebuck), pluss interesser i varehuskjeder, ståltrusts og viktige banker.

Bank of America-gruppen. Bank of America er USAs største bank og har derigjennom utstrakt herredømme over en rekke industrigrupper, særlig da i California, det dominerer bl.a. bomullsmarkedet i USA og eier 25% av alt kultivert land i California.

Også i de mindre, kapitalistiske land kan vi se den samme monopolisering. Jfr. f.eks. den offentlige svenske konsentrasjons-utredning (SOU 1968 3,5,6,7)

Også i Norge ser vi det samme i en rekke grener av næringslivet. I bankvesenet synes de fire store (Den norske Creditbank, Chr. Bank- og Kreditkass, Berge's privatbank og Andresens Bank) å få stadig større overtak, i varehandelen overtar varehuskjeder en stadig økende del av omsetningen, i fiske får stortrålerne fordeler slik at de kan utkonkurrere sjarker og småbåter, i jordbruket blir 15 småbruk nedlagt daglig, alle industrigrupper satser på "store og konkurransedyktige enheter". Dog på tross av at monopoliseringa har kommet godt igang i Norge, står vi fortsatt tilbake for land der kapitalismen har utvikla seg lenger. Det bør også knyttes noen kommentarer til oversikten over monopolene foran, nemlig at for det første er det svært vanskelig å få oversikt over hvor monopolgruppene har infiltrert, bl.a. forsøkes dette hommeligholdt for å omgå anti-trust og antimonopollover hvor disse måtte eksistere, og for å inngi folk følelse av at de fortsatt lever i et pluralistisk frikonkurransesamfunn, for det andre fordi noen av opplysningene er over 10 år gamle, noe som innebærer at vi ikke har fått med de siste monopolerobringene og sammenslutningene, -den siste utvikling i monopoliseringen.

II Sammenfiltringen bank/storkonsern og storkonsern innbyrdes vist ved personforbindelsene mellom dem:

USA:

Winthrop W. Aldrich, sjef for Chase National Bank (Rockefeller-gruppen) var i 1948 også leder av verdens rikeste trust (American Telephone and Telegraph Company) direktør ved verdens største forsikringsselskap (Metropolitan Life) dessuten direktør ved Westinghouse Electric Trust, International Paper Trust og for flere store banker.

George Whitney partner i J.P. Morgan and Company var samtidig direktør ved elektrisitets-trusten Consolidated Edison of New York, ved verdens største konsern General Motors Company, ved Kennecott Copper, ved Pullman Company, ved Continental Oil Company og storbanken Morgan Guaranty Trust Company.

R.K. Mellon sjef for Mellon and Sons, Millbank Corporation og direktør ved AICC, Gulf Oil Company, Westinghouse Air Brake Corporation, Pittsburg Plate Glass Company, Pennsylvania Railroad Company, gas-trusten Koppers Corporation, Union Switch and Signal Company og tre store forsikringsselskaper, Nation Union Fire Insurance Company, General Reinsurance Corporation og North Star Reinsurance Company.

STORBRITANNIA:

De 9 direktørene i Midland Bank (Britiske kjernebank) satt i 1951-52 i avgjørende stillinger i 38 konserner, tilsvarende finner man for Iloyds Bank og National Provincial Bank.

VEST-TYSKLAND:

R. von Oppenheim var i 1954 medlem av ikke mindre enn 35 konsern styrer. Bankier Hermann Abs hadde i 1954 styreverv i Süddeutsche Bank, Glanstoff, Badische Anilin (I.G. Farben) Ziss Ikon (ledende fototrust) Siemens og Hako, Delag (59% av Vest-Tysklands glass-produksjon) Salamander (det ledende skinnkonsern) Norddeutsche Iederwerke, Akkumulatorer-Fabrik A.G., Philip Holzmann A.G. (ingeniørkonsern) Kali Chemie, Süddeutsche Zucker, Dahlbruch collieries, Rheinpreussen, Deutsche Solway Werke, Deutsche Shell A.G. Portland Zement Werke Heidelberg, F.W.E., Dortmund Hürder Union og i tillegg en del "mindre" bedrifter - 24 direktørstillinger i alt.

Samme år var f.eks. en mann som Pfordmarges direktør i 26 selskaper i Vest-Tyskland blant disse A.E.G. Klöckner, Harpner Bergbau, Felten und Guilleme (gummi) Demag, Keksfabrik H. Bahlson, Rheinische Kurstjeide, Schollersche Kammgarnspinnerei, Deutsche Zentralbodenkredit A.G. (ledende bygningsselskap), Rheinische Westfälische Bodenkreditbank og et dusin forsikringsselskaper.

FRANKRIKE I 1958:

Emmanuel Mennick, administrerende direktør for Banque de Paris et des Pays-Bas var direktør i 13 ledende franske konserner i forskjellige næringsgrener.

Pierre Grotten, administrerende direktør i Rotschild-gruppen satt i 18 direktørstillinger i Frankrike, Belgia og oversjøiske land. Baron Rodolphe Hottinger, styreformann i Schneider-trusten var direktør i 11 kjernekonserner.

Eksemplene ovenfor kan forfleres, men vi skal her unnlate å ta opp flere eksempler og i stedet på noen få linjer se på den tilsvarende utvikling i Norge.

NORGE:

Statistisk Centralbyrås "Aksjonærforhold og styresammensetning i aksjeselskaper 1963" sammen med Kierulf Håndbok (1966) gir her en del opplysninger.

36 personer innehar 222 styremedlemsskap og 81 styreformannstillinger innenfor de største aksjeselskaper vi har.

Per M. Hansson sitter i styret i ikke mindre enn 21 større foretak. Ser vi på styremedlemmene i våre 4 største banker (som i 1964 hadde 61% av forretningsbankenes samlede kapital) finner vi at de sitter i ledelsen for så godt som alle store bedrifter og forsikringsselskaper i Norge. Vi finner, for å gi noen eksempler, Rolf Østbye styreformann i Norsk Hydro, adm.dir. Øivind Nessen i Saugbruksforeningen, generaldirektør Harald Throno-Holst i Freia, dir. M. As Nicolaysen i Askim Gummiwarefabrikk, dir. Jens Lange Iycke i Follum Fabrikker, dir. Bredo Grimsgaard i Tiedemanns Tobakksfabrikk, skipsredere som Sigval Bergesen d.y., Wilhelmsen, Klavenes, Westfal-Larsen, Fred Olsen osv. dessuten fabrikkier Johan H. Andresen, Alf E. Rjörke (maling, lakk) Jens P. Hoyerdal (nestformann i de sammensluttete Bryggerier, styreformann i Schous Bryggeri etc.) Erling Lind (styreformann i Thunus Mek., Elektrisk Byrå osv., Carl O. Iøvenskjold (Bærums Værk etc.)

Vi ser her at også i Norge har det skjedd en fullstendig sammenfiltrering av bank- og konsernkapital.

Denne sammenfiltrede kapital går vanligvis under navnet monopolkapitalen.

III Det militær/industrielle komplekset.

De intime kontaktene mellom industrien og Pentagon framgår av følgende liste over forsvarsministre:

-James Forrestal	1947-48,	aksjører i Dillon, Read & Co.
-Louis Johnson	1949-50,	dir. for Consolidated Vultee (fly)
-Robert Lovett	1951-53	dir. for North American Aviation (stort konsern bomber, raketter)
-George Marshall	1950-51	Generalstabsjef 39-45, utenriksminister 47-49. Framla Marshallplanen -47 som utenriksminister, Nobels fredpris -53
-Charles Wilson	1953-57	dir. for General Motors
-Neil Mc Elroy	1957-60	" " General Electric og Chrysler Co.
-Robert McNamara	1961-68	dir. for Ford Co., nå sjef i verdensbanken
-Dave Packard	1969-	ass. forsvarsminister, eier av Packard-Howlett Inc, som i -68 solgte krigsmateriell til Pentagon for mer enn 500 mill. kr. Formue: 1,6 milliarder

(Victor Perlio, The Vietnam Profiteers, New York 1966, AB 13/1 69)

Forbindelsen mellom Pentagon og industrien framgår ganske klart av følgende data:

- 1960 fikk General Dynamics de største bestillingene på tilsammen 1,26 milliarder dollar og hadde de fleste ansatte offiserene bl.a. 27 generaler og admiraler, totalt 187 militære ansatte (Hebertrapperten) Sjef for GD var da armeminister Franc Pace, som siden ble medlem av Kennedys "Foreign Intelligence Advisory Board".
- 1968 hadde General Dynamics andel økt til 2,2 milliarder dollar med 113 ansatte toppoffiserer. Samlet tall for militære ansatte blir ikke oppgitt (Proxiirerapporten. DN 24 mars 69)
- Lockheed Aircraft Corporation hadde i 1968 forsvarskontrakt på 1,9 milliarder dollar og 210 høyere offiserer, deriblant 3 generaler og 1 admiral ansatt.
- Boeing Corporation hadde forsvarskontrakt på 760 dollar millioner og 169 høyere offiserer ansatt.
- mer enn 80% av salget fra General Dynamics og Lockheed Aircraft går til krigsapparatet. (Peking Review nr.33, 15/8 69)

Noen eksempler på sirkulerende militære:

- Admiral Ben Moreell, nå styreformann i Jones & Laughlin Steel Co.
- General Bradley, armésjef, styreformann i Buleva (forskningselsk.)
- General McArthur (Korea-krigen) styreform. i Remington Rand
- " Leslie Groves, visepresident i " "
- " M Ridgway, McArthurs etterfølger i Korea, styremedlem i Mellon Institute (industriell forskning)
- General Quesada, sjef for vannstoffbombaestningene, visepres. i Lockheed Aircraft Corp.
- General Walter Bedell Smith, viseformann i styret for Am. Machine & Foundry Co. sjef for CIA ved planleggingen av kuppet i Guatemala -54 og medlem i styret for United Fruit -55. CIA-sjef 1950-53 og statssekretær i utenriksdepartementet 53-54. Før 1950 ambassadør i Sovjet.
- General Wedemeyer, sjef for troppene i den fjerne Østen i slutten av 40-årene (evt. senere?) ble visepresident i AVCO Corp.
- General Doolittle, sjefen for luftvåpenet like før Japans kapitulasjon, siden visepresident i Shell.
(D Wright Mills: The Power Elite. Oxford 1956)

Fra Hebertrapperten henter vi de to følgende "tilfellene" som er meget opplysende:

Konteradmiral Harrison sjef for marinen/flyvåpenet. Flåten hadde bestilt stridsflyet F 34 av McDonnell & Westinghouse. Prøveflygningene gikk dårlig, 11 fly krasjet og flere piloter omkom. Harrison kjempet for at prosjektet skulle fullføres og mente bl.a. at selskapet hadde laget bra produkter tidligere. Det ble brukt 302 mill. dollar før prosjektet ble oppgitt. Dagen etter sin fratredelse i september 1955 ble Harrison vise president i McDonnell. Dette ble han tilbudt allerede i mars-55 ifølge egne opplysninger.

Fly- og rakettelskapet Martin & Co. Baltimore var nærmest bank-
erott da det fikk en ny sjef Dr. Bunker (diplomaten Ellsworth
Bunker ?) Denne arrangerte en flyreise til et vakker og religi-
stet på Bahamaøyene for 27 av UCAs mest framstående militære,
blant dem general M. Twining, som forøvrig likte denne utflukten
så godt at han vendte tilbake igjen på en tre ukers ferie.
På Bahamaøyene hadde man bare spilt golf og omgått hverandre i
vennlige former og særlig med den hyggelige Dr. Bunker, og man
hadde absolutt ikke snakket forretninger eller inngått kontrakt-
er. Så man like etter var Martin-selskapet nummer to på fly-
våpenets kontraktliste med bestillinger på 800 millioner dollar.

-Det betraktes ikke som uvanlig for en mann som f.eks. general-
major Nelson M. Lynde jr. å trekke seg tilbake fra hæren etter
å ha vært innblandet i affæren med M-16 geværet for 5 måneder
senere å gjenfinnes i Colt-foretaket, tilblivelsesstedet for
M-16. (fra New York Times)